

Kanta

Kanta-palvelut ja Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönotto

Keski-Suomen sosiaalihuollon Kanta- ja digiseminaari II

12.12.2019 Jyväskylä

Eija Martikainen, THL OPER

to

Esityksen sisältö

- **Kanta-palvelujen kokonaisuus**
- Kanta-palvelujen toteutus ja aikataulu sosiaalihuollossa
- I-II -vaiheen käyttöönotoissa huomioitavat asiat
- Käyttöönoton tuki ja kansallisen tukimallin muutos

Käyttäjryhmät

Terveydenhuollon palvelunantajat

Perusterveydenhuolto
Erikoissairaanhoido
Yksityiset palvelunantajat

Sosiaalihuollon palvelunantajat

Apteekit

Sote-ammattilaiset

Muut maat

(eHealth Digital
Service Infrastructure)

Todistusten ja lausuntojen vastaanottajat

Kansalaiset

sekä heidän käyttämänsä sovellukset

Tekniset standardit

HL7 V3: CDA R2 L3 ja Medical Records
HL7 FHIR (Omatietovaranto)
JSON, XHTML (OTV ja sh-arkisto)
PDF/A (vanhat tiedot ja sh-arkisto)
IHE IT-I Profiles (kuva-arkisto ja eHDSI)
W3C XML DSig
WS Addressing, WS-I
TLS, X.509

Kanta-palvelut

Kanta

Kanta-viestinvälitys

Reseptikeskus

Reseptit Uusimiset
Toimitukset
Varaukset

Lääketietokanta

Valmisteiden perustiedot
Lääkevaihdon säännöt
Hinnat
Korvattavuustiedot

Potilastiedon arkisto

Kertomustiedot
Käynnit ja hoitajaksot
Hoitoasiakirjat (rakenteiset)

Kuva-aineistojen arkisto

Kuva-aineistot

Vanhojen tietojen arkisto

Hoitoasiakirjat (vanhat)

Tiedonhallintapalvelu

Suostumustiedot
Informoinnit
Suostumukset
Kiellot

Tahdonilmaisut

Hoitotahto
Elinluovutustahto

Yhteenvedot ja koosteet

Diagnoosit
Toimenpiteet
Laboratoriotutkimukset
Sosiaalihuollon asiakastietojen kooste
Rokotukset
Kuvantamistutkimukset
Fysiologiset mittaukset

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto

Asiakkuudet
Asiakasasiakirjat
Asiat
Vanhat asiakirjat

Omakannan omatietovaranto

Mittaustiedot
Kansalaisen itse ilmoittamat esitiedot
Kyselyt ja vastaukset

Sote-
tieto-
allas

Muut kansalliset palvelut

VTJ

Perushenkilö-
tiedot

Suomi.fi

Tunnistaminen
Valtuudet
Viestit

Terhikki ja Suosikki

Ammattioikeustiedot

Varmenne- palvelut

Varmenteet

Kansallinen koodistopalvelu

Koodistot
Apteekkirekisteri
Sote-organisaatiorekisteri
Terminologiat
Tietorakenteet

Mitä hyötyä Kanta-palveluista on?

Asiakkaalle	Ammattilaiselle	Palvelunantajalle	Yhteiskunnalle
<p>Pääsy omiin asiakastietoihin 24/7 Omakannassa</p> <p>Alueellinen tasa-arvo: asiakasasiakirjat ja asiankäsittelyn prosessit ovat yhdenmukaiset koko maassa</p> <p>Mahdollisuus hallita ja rajata omien tietojen saatavuutta paranee</p> <p>Yksityisyyden suoja paranee yhdenmukaisen käytönhallinnan myötä</p>	<p>Eri palvelunantajien laatimat asiakirjat ovat käytettävissä yhdestä paikasta ajantasaisesti</p> <p>Asiakastietojen ymmärrettävyys paranee asiakastietomallin avulla</p> <p>Työtehtävissä tarvittava asiakastieto on entistä helpommin löydettävissä</p> <p>Käyttöoikeudet työtehtävissä tarvittaviin asiakastietoihin on määritelty yhtenevästi</p>	<p>Valtakunnalliset määrittelyt yhdenmukaistavat toimintatapoja ja käytäntöjä</p> <p>Tietojohtamisen mahdollisuudet kasvavat rakenteisen asiakastiedon hyödyntämisen kautta</p> <p>Toiminta tehostuu yhteisten (IT-) ratkaisujen avulla</p> <p>Arkistoinnin kustannukset vähenevät</p>	<p>Sosiaalihuollon tietoperusta vahvistuu ja tutkimusmahdollisuudet kasvavat</p> <p>Mahdollistaa vaikuttavamman valtakunnallisen ohjauksen</p> <p>Menetelmien kehittämismahdollisuudet ja niiden tehokkaampi hyödyntäminen</p> <p>Reaaliaikainen tilannekuva poliittisen päätöksenteon tueksi</p>

Esityksen sisältö

- Kanta-palvelujen kokonaisuus
- **Kanta-palvelujen toteutus ja aikataulu sosiaalihuollossa**
- I-II -vaiheen käyttöönotoissa huomioitavat asiat
- Käyttöönoton tuki ja kansallisen tukimallin muutos

Lainsäädännön määräajat täyttymässä

- Asiakasasiakirjalain 22 – 23 § sovellettava 2021 mennessä
 - Sosiaalihuoltoon yksi asiakasrekisteri + ilmoitusrekisteri
 - Palvelutehtävät otettava käyttöön
 - Käyttöoikeudet määriteltävä kansallisten määritysten mukaan
- Asiakasasiakirjalain 5 § määräys asiakasasiakirjojen rakenteista tulossa
 - Tavoitteena antaa v. 2021
- Tiedonhallintalaki 19 § sovellettava 2022 mennessä
 - Velvoittaa viranomaisen tallentamaan asiakirjat yksinomaan sähköisessä muodossa
 - Laki voimaan 1.1.2020

Uusi asiakastietolaki lausuntokierroksella

- <https://stm.fi/lausuntopyynnot>
- [Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi HE 300/2018](#)
- Asiakasasiakirjalain muutos

28 §. Voimaantulo. Asiakasasiakirjalain 22 §:n 1 ja 2 momenttia sovellettaisiin siitä lähtien, kun organisaatio on liittynyt valtakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon arkistoon tai viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2022 alkaen.

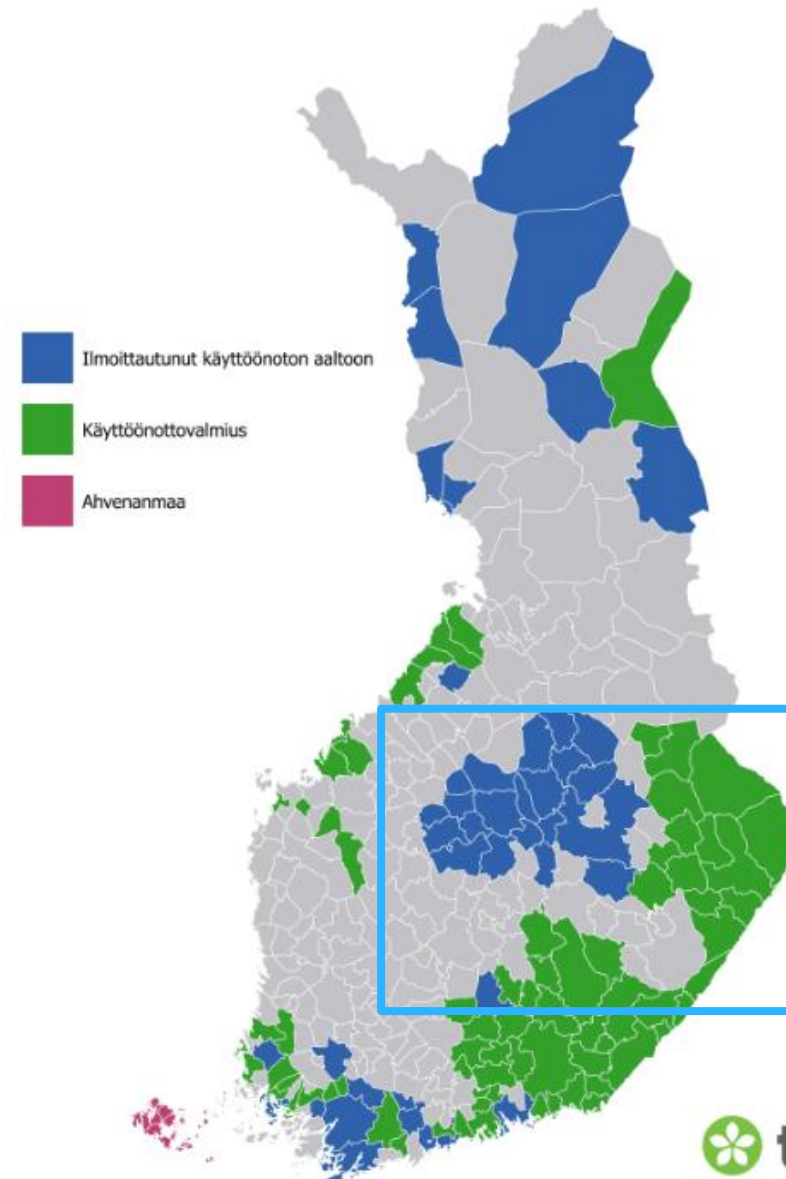
Kyseisissä 22 §:ssä on säädetty tietojen tallentamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökisteriin sekä 1 momentissa olisi viittaus esitettävän asiakastietolain 7 §:ään. Kyseisessä asiakastietolain pykälässä säädettäisiin velvollisuudesta liittyä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi.

Asiakasasiakirjalain 23 §:ää sovellettaisiin siitä lähtien, kun organisaatio on liittynyt valtakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon arkistoon tai viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2022 alkaen. 23 §:ssä on säädetty sähköisesti tallennettujen asiakastietojen käyttöoikeuksien määrittelyn perusteista.

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto on valtakunnallinen tietojärjestelmä, joka mahdollistaa keskitetyn sähköisen sosiaalihuollon asiakastietojen arkistoinnin sekä tietojen aktiivisen käytön ja pysyvän säilyttämisen.

- Palvelua käyttävät sosiaalihuollon yksiköt
 - 34 (9.12.2019)
 - <https://www.kanta.fi/web/guest/ammattilaiset/sosiaalihuollon-asiakastiedon-arkisto>

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon on tallennettu...

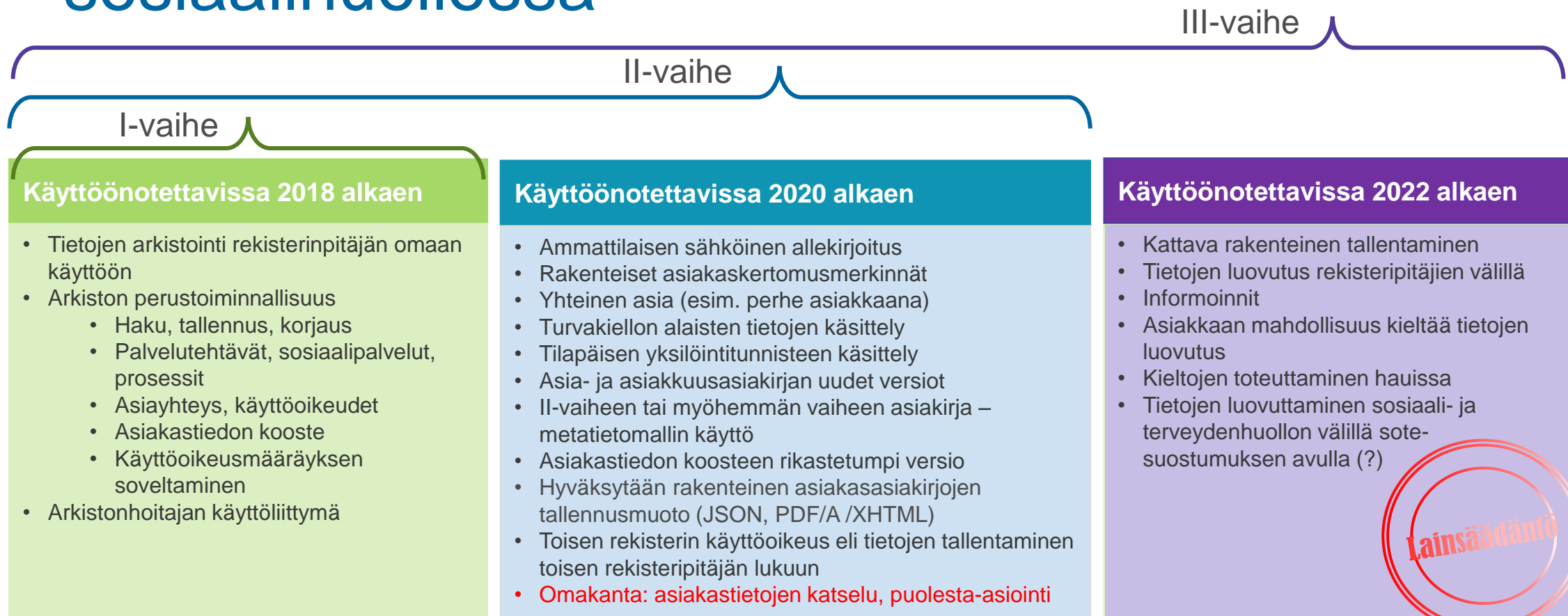
(21.11.2019 mennessä)

yli
300 000
sosiaali-
huollossa
käsiteltyä
asiaa

jo yli
130 000
suomalaisen tietoa

noin
2,5 miljoonaa
asiakasasiakirjaa

Kanta-palvelujen vaiheittainen toteutus sosiaalihuollossa

Käyttöönottojen aikataulut ja ohjattu tuki 2018-2020

Aalto	Ilmoittautuminen	Tuotannon aloitus	Valmistelutilaisuus	Toimintatapa- koulutus
1. aalto	2/2018	9-12/2018	3/2018	5/2018
2. aalto	7/2018	1-4/2019	8/2018	10/2018
3. aalto	11/2018	5-8/2019	1/2019	2/2019
4. aalto	2/2019	9-12/2019	3/2019	5/2019
5. aalto	5/ 2019	1-4/2020	8/2019	10/2019
6. aalto	10/2019	5-8/2020	11/2019	1/2020
7. aalto	1/2020	9-12/2020	3/2020	5/2020
8. aalto	5/2020	1-4/2021	8/2020	10/2020

Käyttöönottojen aikataulut ja ohjattu tuki 2018-2020

		toitus	Valmistelu
<p>Vaiheen I toiminnallisuuksilla voi liittyä 10. aaltoon asti, eli vuoden 2021 loppuun mennessä</p>			3/2018
2. aalto	7/2018		8/2018
3. aalto	11/2018		1/2019
4. aalto	2/2019		3/2019
5. aalto	5/2019		8/2019
6. aalto	10/2019		11/2019
7. aalto	1/2020		3/2020
8. aalto	5/2020		8/2020
			10/2020

Vaiheen II toiminnallisuuksilla voi liittyä 6/7 aallosta alkaen

Vanhoja tietoja voi viedä koko ajan...

Esityksen sisältö

- Kanta-palvelujen kokonaisuus
- Kanta-palvelujen toteutus ja aikataulu sosiaalihuollossa
- **I-II -vaiheen käyttöönotoissa huomioitavat asiat**
- Käyttöönoton tuki ja kansallisen tukimallin muutos

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston II-vaihe, julkaisu 4/2020

- I-vaiheen perustoiminnallisuus
 - Haut, tallennukset, korvaaminen rekisterinpitäjän omassa toiminnassa
 - Asiakastiedon kooste (perusnäkyä asiakkaan kokonaistilanteesta)
 - Asiayhteyden tarkistaminen
 - Palvelutehtävät, sosiaalipalvelut, prosessit toteutettuna
 - Käyttöoikeusmääräyksen soveltaminen
- II-vaiheen uudet toiminnallisuudet
 - Ammatilaisen sähköinen allekirjoitus
 - Asiakaskertomusmerkinnät (rakenteinen)
 - **Yhteinen asia (esim. perhe asiakkaana)**
 - **Turvakiellon alaisten tietojen käsittely**
 - Tilapäisen yksilöintitunnisteen käsittely
 - Asia- ja asiakkuusasiakirjan uudet versiot
 - ”II-vaiheen tai myöhemmän vaiheen asiakirjan” –metatietomallin käyttö
 - Asiakastiedon koosteen rikastetumpi versio
 - Hyväksytään rakenteinen asiakasasiakirjojen tallennusmuoto (JSON/XHTML)
 - Rekisterinkäyttöoikeus toisen ylläpitämään rekisteriin
- **Omakanta**
 - Asiakastietojen katselu
 - Puolesta-asiointi (alaikäinen + täysi-ikäinen)

Käyttöönotto II vaiheessa

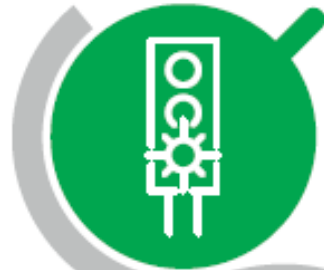
Organisaatio päättää

1. Millä **tietojärjestelmällä** arkisto otetaan käyttöön
 - Käyttöönotto edellyttää sertifioitua Kanta-yhteensopivaa tietojärjestelmää
2. Missä **käyttötarkoituksessa** arkisto otetaan käyttöön
 - Tietojärjestelmäprofiili valitaan käyttötarkoituksen mukaisesti tietojärjestelmän valmiudet huomioiden
3. Mitä **toiminnallisuuksia** halutaan hyödyntää
 - I vaiheen perustoiminnallisuudet, II vaiheen toiminnallisuuksia voi ottaa käyttöön osittain
4. Mitä **tietoja** aloitetaan tallentamaan
 - Ennen arkiston käyttöönottoa syntyneitä vanhoja asiakastietoja, käyttöönoton jälkeen laadittavia I tai II vaiheen asiakirjoja vai molempia
5. Mitä **tietosisältöjä** aloitetaan tallentamaan
 - Asiakastiedon arkiston käytön voi aloittaa tallentamalla kaikki asiakastiedot tai rajatumminkin tietoja tietyistä palvelutehtävistä ja sosiaalipalveluista

Millä tietojärjestelmäprofiililla voi liittyä?

I vaiheessa	II vaiheesta alkaen	Käyttötarkoitus
Vaiheen I liittyvä järjestelmä	Sosiaalihuollon asiakastietoja käsittelevä järjestelmä (perusvaatimukset)	Asiakastietojen tallennus ja haku
Vaiheessa I tallentava järjestelmä	Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon toimitettavia tietoja tuottava sovellus (+Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon tietoja toimittava sovellus tai palvelu)	Asiakastietojen tallennus
Vaiheessa I katseleva järjestelmä	Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistosta tietoja hakeva sovellus tai palvelu	Asiakastietojen haku
Vaiheessa I tietoja arkistoiva sovellus tai palvelu	Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon tietoja toimittava sovellus tai palvelu	Järjestelmä, joka on yhteydessä arkistoon tallentaakseen sinne asiakastietoja tietoja käsittelevästä järjestelmästä

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönotto: Sote-organisaatio

HALLINNOLLINEN KÄYNNISTÄMINEN

- Tee liittymispäätös
- Käynnistä projekti
- Ilmoittaudu käyttöönoton aaltoon:
kantapalvelut@thl.fi

ESIVALMISTELUT

- Tutustu
 - www.kanta.fi ja www.thl.fi/sostiedonhallinta
 - järjestelmän ja organisaation Kanta-vaatimuksiin
- Osallistu valmistelutilaisuuteen
- Tarkista oman tietojärjestelmän Kanta-valmius
- Valmistele Kanta-palveluihin liittyminen

SUUNNITTELE JA TOTEUTA TOIMINTATAPOJEN UUDISTAMINEN

- Uudet kirjaamiskäytännöt
- Palveluprosessit
- Sosiaalihuollon palvelutehtävät ja sosiaalipalvelut
- Asian- ja asiakkuudenhallinta
- Käyttöoikeudet
- Tietosuoja ja tietoturva
- Kanta-palvelujen käyttö

TEKNINEN VALMISTAUTUMINEN

- Viritä tietojärjestelmä tukemaan uusia toimintatapoja
- Tee järjestelmän testausta asiakastestiympäristössä
- Valitse tekninen liittymismalli
- Päivitä tietoliikenne ja laitteisto
- Hanki varmennekortit ja muut varmenteet

KÄYTTÖÖNOTTO

- Hanki Katso-tunniste
- Hae Kanta-palvelujen asiakkuutta
- Hyväksy palvelukuvaus ja anna palvelun käyttöönotossa tarvittavat tiedot, tai tee muutosilmoitus
- Järjestä käyttöönottokoe
- Aloita arkistointi sertifioidulla järjestelmällä

TUOTANTOAIKAISEN TOIMINNAN SEURANTA

- Seuraa häiriötilanteita
- Varmista tietoturva- ja tietosuojatase
- Varmista aktiivinen lokiseuranta
- Ylläpidä osaamista

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönoton tehtävätaulukot -excel

- Tehtävätaulukot löytyvät tällä hetkellä ainoastaan tältä sivulta: [Ennen käyttöönottoa tehtävät valmistelut](#)
- Käytössä neljä eri taulukkoa:
 - Sertifioitava ATJ
 - Julkinen, sertifioitu ATJ
 - Vanhojen tietojen arkistointi
 - Yksityinen, sertifioitu ATJ
- Aloita taulukoiden käyttö lukemalla ohjesivu

Esityksen sisältö

- Kanta-palvelujen kokonaisuus
- Kanta-palvelujen toteutus ja aikataulu sosiaalihuollossa
- I-II -vaiheen käyttöönotoissa huomioitavat asiat
- **Käyttöönoton tuki ja kansallisen tukimallin muutos**

Kansallinen käyttöönottojen tuki 1.1.2020 alkaen

Tuen koordinointi ja organisointi muuttuu vuoden 2020 alusta STM-THL-Kela – akselilla

- STM:n tiedote 24.10.2019: [Muutoksia Kanta-palvelujen kehittämiseen ja ohjaukseen – tavoitteena vastata paremmin asiakkaiden tarpeisiin](#)
- THL:n uutinen 28.10.2019: [Muutoksia Kanta-palvelujen kehittämisessä ja asiakasohjauksessa vuoden 2020 alusta](#)
- Kelan tiedote 31.10.2019: [Kanta-palvelujen käyttöönottojen tuki ja asiakasohjaus siirtyvät Kelan hoidettavaksi](#)

Hyödyllisiä sähköposteja

- kantapalvelut@thl.fi => kanta@kanta.fi 1.1.2020 alkaen
 - Käyttöönottoihin, aikatauluihin, aaltoiin liittyvät kysymykset
- sostiedonhallinta@thl.fi => sotetiedonhallinta@thl.fi 1.1.2020 alkaen
 - Tieto- ja toimintamäärityksiä koskevat kysymykset
- kanta@kanta.fi
 - asiakastestipalveluun liittyminen, yleiset Kanta-palvelujen asiakkuutta ja palvelujen käyttöönottoa koskevat kysymykset
- [Kelan käytössä olevat postilaatitot säilyvät](#)

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Kiitos!

eija.martikainen@thl.fi
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
OPER-yksikkö

Kanta

